



Brüssel, 3. oktoober 2025
(OR. en)

13319/25

ENER 466
COMPET 927
CLIMA 373
PROCIV 120
ENV 902

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Elektrifitseerimine kui konkurentsivõime ja puhta ülemineku hoogustaja – Arvamuste vahetus

Pidades silmas transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu (energeetika) 20. oktoobri 2025. aasta istungit, edastatakse delegatsioonidele lisas eesistujariigi taustteave elektrifitseerimise kui konkurentsivõimelisele ja puhtale energiale ülemineku hoogustaja kohta.

Taust

Tööstussektor on üks suurimaid energiatarbijaid, kelle arvele kuulub 25% ELi kogu energiatarbimisest. See sektor sõltub endiselt suurel määral fossiilkütustest, mis moodustasid 2023. aastal üle poole selle energiakasutusest¹. Hiljutine energiakriis ja enneolematu hinnavolatiilsus on toonud esile meie sõltuvuse fossiilkütuste impordist, mis teeb energiamahukad tööstusharud haavatavateks. Ülemaailmse konkurentsi tihenedes on Euroopa tööstuse tulevane konkurentsivõime ja vastupanuvõime tihedalt seotud selle suutlikkusega vähendada süsinikuheidet, lõpetades järk-järgult fossiilkütuste kasutamise ja asendades need tõhusama Euroopa puhta energiaga. See tuleneb nii Draghi aruandest kui ka komisjoni puhta tööstuse kokkuleppest.

Elektrifitseerimine võib olla vastupidavama, konkurentsivõimelisema ja kliimaneutraalsema tööstuse jaoks peamine hoogustaja. Tööstuse hinnasignaalidele reageerimise ja energiatarbimise paindliku juhtimise suutlikkuse suurendamine mitte ainult ei tugevda selle konkurentsivõimet, vaid aitab kaasa ka energiasüsteemi üldisele stabiilsusele ja tõhususele.

Komisjoni taskukohase energia tegevuskavas² rõhutatakse vajadust oluliselt laiendada puhta energia sektorit ja elektrifitseerimist, mille keskmes on energiatõhusus. Pärast seda peaks komisjon esitama 2026. aasta esimeses kvartalis elektrifitseerimise tegevuskava, milles kirjeldatakse elektrifitseerimise edendamiseks vajalikke edasisi samme.

¹ [Eurostat \(2023\): Energia lõpptarbimine tööstuses – üksikasjalik statistika.](#)

² COM(2025) 79 final.

See loob sobiva võimaluse vahetada seisukohti elektrifitseerimise tegevuskava perspektiivide kohta ja pakkuda komisjonile oma sisendid enne tegevuskava esitamist. Elektrifitseerimine on ka peamine süsinikuheite vähendamise hoogustaja transpordi- ja küttesektoris. Kuna eri sektorite elektrifitseerimisega kaasnevad erinevad võimalused ja probleemid ning seega ka erinevad poliitilised lahendused, on vaja järgida granulaarset analüütilist lähenemisviisi. Seetõttu keskendutakse arutelus tööstuse elektrifitseerimisele, sest tööstuse konkurentsivõime on eriti pakiline probleem.

Arutelu 2030. aasta järgse raamistiku üle tähendab ka selliste lähenemisviiside sobiva kombinatsiooni tagamist, mis saavad toetada progressi kulutõhusalt, jättes samal ajal ruumi innovatsioonile ja riikide eripäradele. Selleks on vaja omavahel tasakaalustada eesmärkide seadmine ja regulatiivne paindlikkus. Arvestades tungivat vajadust kiirendada üleminekut fossiilkütustelt puhtale energiale, on meie arutelu eesmärk määrata kindlaks asjakohane raamistik kulutõhusa elektrifitseerimise edendamiseks suurima potentsiaaliga tööstusharudes ja käsitleda võimalikke takistusi.

Tööstuse elektrifitseerimise potentsiaal

Analüüsid näitavad, et otsese elektrifitseerimise tehniline potentsiaal Euroopas võib 2035. aastaks olla 60–90% kogu tööstuslikust energianõudlusest³. See üleminek hõlmab fossiilkütustel põhinevate protsesside asendamist elektrienergiapõhiste alternatiividega. Üle 60% sellest nõudlusest on juba võimalik rahuldada olemasolevate tehnoloogiatega, nagu elektrikatlad, soojuspumbad ja elektrilised kaarahjud. Selle potentsiaali ärakasutamiseks peavad siiski olema loodud õiged eeltingimused. Need hõlmavad investeringuid, tulemuslikke stiimuleid ning elektrivõrgu tõhusat kasutamist ja laiendamist.

³ [Giuli, M. \(2024\): Direct electrification of industrial process heat: An assessment of technologies, potentials and future prospects for the EU, Agora Industry, 11. December.](#)

Samal ajal tuleks teha täiendavaid jõupingutusi, et kiirendada kõrgetemperatuurilistes protsessides elektrienergiapõhiste lahenduste innovatsiooni, luues samal ajal õiged tingimused muudele protsessidele, mida on raske elektrifitseerida, et kasutada kulutõhusalt ära muid süsinikuheite vähendamise viise. Lisaks peab elektrienergia olema elektrifitseerimise kaalumiseks tööstuse ja muu nõudluse jaoks taskukohane tarneallikas. See nõuab suuremaid jõupingutusi tõhusamate meetmete kujul, et parandada elektrienergia konkurentsivõimet, näiteks madalate piirkuludega kodumaiste allikate, nagu taastuvad energiaallikad ja tuumaenergia, kasutuselevõtu kiirendamine ning võrgu tugevdamine ja salvestusvõimsuse suurendamine, et vähendada üldisi süsteemikulusid.

Elektrifitseerimise hoogustamise raamtingimused

Investeeringud elektrifitseerimisse ja paindlikkusse hõlmavad sageli märkimisväärsed algseid kapitalikulusid (CAPEX). Nende hulka kuuluvad tavaliselt olemasolevate seadmete ja taristu ajakohastamine või asendamine elektritoitega alternatiividega. Seega nõuab elektrifitseerimine nii era- kui ka avaliku sektori rahastamist, et vähendada investeeringute puudujääki ja stimuleerida tööstuse ümberkujundamist mastaapselt.

Hiljuti vastu võetud puhta tööstuse kokkuleppega seotud riigiabi raamistik (CISAF) on aidanud vähendada riske puhtasse tehnoloogiasse tehtavate erainvesteeringute ja tööstuse süsinikuheite vähendamise valdkonnas. See võimaldab kasutada avaliku sektori vahendeid, nagu tagatised, laenud ja omakapital, et meelitada erakapitali projektidesse, mis kiirendavad üleminekut kliimaneutraalsele majandusele, säilitades samal ajal Euroopa tööstuse ülemaailmse konkurentsivõime ja alandades elektrihindu.

Euroopa tööstuse üleminekul elektrifitseeritud alternatiividele peaks olema keskne roll tulevasel tööstuse süsinikuheite vähendamise rahastul. Rahastu peaks soodsate laenude, sihttoetuste ja tagatiste andmise kaudu vähendama investeeringutega seotud riske. Raamistiku arenedes on pidevalt vaja hinnata, kas kasutuselevõtu kiirendamiseks on vaja täiendavaid rahastamisvahendeid või toetusmehhanisme.

Lisaks sõltuvad tööstuse elektrifitseerimist käsitlevad otsused väiksematest tegevuskuludest selliste tööstusprotsesside puhul, mis toimuvad fossiilkütuste asemel elektrienergia põhisel. See sõltub suurel määral elektri- ja gaasihindade vahest, aga ka muudest teguritest, nagu paindlikkus.

Kuigi paljude tööstusharude puhul on paindlikkuspotentsiaal piiratud, võib tööstuse võime reageerida dünaamilistele hinnasignaalidele ja osaleda paindlikkusturgudel, hallates energiatarbimist tegevuspaindlikult, aidata vähendada tegevuskulusid ja luua uusi tuluvooge, andes samal ajal panuse elektrisüsteemi stabiilsuse ja usaldusväärsuse parandamisse. Isegi tööstusharud, kus on raskusi tootmise kohandamisega, võivad teha nende ületamiseks investeeringuid, näiteks andmeplatvormide, kohapeal kasutatavate akude või soojuse salvestamise vallas. Need täiendavad varad võivad aidata lühendada elektrifitseerimiseks tehtud investeeringute tasuvusaega.

ELi 2024. aasta elektrituru korralduse reformiga tehti olulisi edusamme paindlikkuse edendamisel. Sellega tagatakse tööstusettevõtjate ja energiavahendajate turulepääs, antakse volitused riiklike paindlikkusvajaduste hindamiseks ning avatakse reservvõimsuse mehhanismid mittefossiilsetele paindlikele ressurssidele. Samuti tugevdas see energiavahendajate rolli ja edendas kohalikke paindlikkusturge, et tegeleda võrguga seotud piirangutega.

Komisjon vaatab määruse eeldatavalt läbi 30. juuniks 2026. See annab võimaluse hinnata, kas on vaja täiendavaid meetmeid, et veelgi tugevdada stiimuleid tööstuse kulutõhusaks elektrifitseerimiseks ja paindlikkuseks.

Põhiküsimused aruteluks

1. Kuidas tagada kõige paremini õige raamistik tööstuse elektrifitseerimiseks nii, et me toetame õigeid stiimuleid investeerimiseks ja tootmise ümberkorraldamiseks, võimaldades samal ajal neil reageerida hinnasignaalidele ja tarbida paindlikult?
 2. Millistel sektoritel või tööstusharudel on suurim potentsiaal kiireks elektrifitseerimiseks ja milliseid konkreetseid meetmeid peaks komisjoni tulevane elektrifitseerimise strateegia sisaldama, et toetada tööstuse elektrifitseerimist?
-